

Polgárdi Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde

Pedagógiai Programja

2023.

Tartalomjegyzék

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:	3
1. Bevezetés.....	3
2. Az óvoda adatai.....	4
Óvodánk bemutatása	4
3. Gyermekkép, óvodakép.....	6
3.1. Gyermekképünk	6
3.2. Óvodaképünk	6
3.3. Alapelveink	7
3.3.1. A gyermek központúság	7
3.3.2. A szabadság tiszteletben tartása	7
3.3.3. A felelősségtudat	7
3.3.4. Az emberi értékek közvetítése, erősítése.....	7
3.3.5. Az óvodapedagógus a nevelés kulcsszereplője	8
3.3.6. A környezeti nevelés elvei.....	9
3.3.7. Az egészségnevelés elvei	10
3.3.8. Óvodánk céljai.....	12
3.4. Ünnepeink, hagyományaink.....	12
4. Az óvodai nevelés feladatai	13
4.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	13
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	14
4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	16
5. Az óvodai élet megszervezésének elvei	18
5.1. Személyi feltételek	18
5.2. Nevelésünk kerete	19
5.2.1. Napirend	19
5.2.2. Heti rend	20
5.3. Óvodánk kapcsolatai	20
5.3.1. Óvoda-család	20
5.3.2. Óvoda – iskola.....	22
5.3.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai	22
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	23
6.1. A játék	23

6.2.	Verselés, mesélés, báb, dramatikus játék.....	26
6.3.	Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc.....	27
6.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	29
6.5.	Mozgás, mozgásos játékok.....	30
6.6.	A külső világ tevékeny megismerése	31
6.7.	Munka jellegű tevékenységek.	33
6.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	34
7.	A fejlődés jellemzői óvodáskor végén	35
8.	Gyermekvédelem	37
8.1.	Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:.....	37
8.2.	A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek	38
9.	Differenciálás, inklúzió, integráció,	40
9.1.	A differenciálás	40
9.2.	Inkluzív pedagógia-integráció.....	40
9.3.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja.....	41
9.4.	A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése	43
9.4.1.	A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei	44
9.4.2.	A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai44	
9.5.	A migrációs populáció integrációja	47
10.	Az intézmény mérési és értékelési rendszere.....	48
10.1.	Nevelő tevékenység hatékonyságának mérése és értékelése.	48
10.2.	Vezetők munkájának mérése és értékelése	48
10.3.	Intézményi önértékelés.....	49
10.4.	A gyermekek mérése és értékelése	50
11.	A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok	51
12.	Irodalomjegyzék.....	52

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. 1. melléklet a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- az intézmény Alapító Okirata

1. Bevezetés

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja a tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, elevenesű és tevékeny ember váljék belőle.”

Varga Domokos

Programunk kiemelt területei minden más fontos nevelési terület mellett:

- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés
- Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés
- Környezet megismerése, annak védelmére nevelés
- Egészséges életmód alakítása

Olyan érzelmi biztonság kialakítására törekszünk, melyben minden gyermek képessé válik intenzív emberi kapcsolatok létrehozására, színes kommunikációra. Nem azt keressük, ami nincs a gyermekben, hanem igyekszünk megtalálni azt, amire építeni lehet, amit fejleszteni kell. Megfelelő szokások, szokásrendszerek kialakításával lehetővé tesszük, hogy óvodásaink harmonikus kapcsolatba kerülhessenek környezetükkel. Megtanítjuk őket az élőlények tiszteletére, az emberi munka révén létrehozott értékek védelmére, megbecsülésére. Igyekszünk úgy foglalkozni velük, hogy megőrizték kíváncsiságukat, szeressenek és akarjanak többet tudni, felfedezni, megismerni.

2. Az óvoda adatai

Az intézmény neve: Polgárdi Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde
Az intézmény címe: 8154, Polgárdi Galamb József u. 1.
Elérhetőségek: Telefon: 06 22/ 576-....
e-mail:

Fenntartó neve: Polgárdi Város Önkormányzata
Székhelye: 8154 Polgárdi Batthyány u. 132.
Képviselője: Nyikos László Polgármester
E-mail: onkormanyzat@polgard.hu
Telefonszám: 22/576-230

Óvodánk bemutatása

Polgárdi Fejér vármegyében, Budapesttől 80 km-re, Székesfehérvártól pedig 15 km-re délnyugatra, a Mezőföld termékeny síkvidékén terül el. Népessége közel 7000 fő. Kiváló közlekedési feltételekkel rendelkezik, egyik előtelepülése a Balatonnak. A Balatontól mind össze 12 km-re, a Velencei tótól is csupán 25 km-re terül el.

A Mezőföld nyugati peremvidékén kialakult település évezredek óta lakott. Régészeti adatok, írott források bizonyítják az itt megtelepültek és a kedvező természeti környezet kapcsolatát. A föld mélyét vallató régész leletek sokaságára talál Polgárdi közigazgatási területén. Kiemelkedő római kori lelet a Nemzeti Múzeumban őrzött ezüst tripost, s feltehetően erről a területről származik a Seuso-kincs is. A római kori tárgyak mellett igen értékesek a középkori leletek. A középkorból három települést ismerünk név szerint a mai határban: Cinca, Polgárdi és Bökény-Somlyó.

Az államalapítás után a Polgárdi-Kőhegyen épült fel Szent István király testőrparancsnokának rezidenciája.

A XIV. század végétől 1945-ig Polgárdi története egybekapcsolódott a birtokos Batthyány család históriájával. Az érzelmi és tudati kötődések napjainkig elevenen hatnak.

a XVIII. század első évtizedétől Fejér megye dinamikusán gyarapodó községévé vált.

1972-ben az M7-es autópálya megépültével a település még előnyösebb helyzetbe került, végül Polgárdi 1997. július 1-jétől a köztársasági elnöktől városi rangot kapott.

Polgárdiban 1905. óta létezik óvodai nevelés. Akkor a régi épületünkben, a Cinca patak partján működött, melyet az 1970-es években bővítettek. A növekvő gyermeklétszám miatt ez is kevésnek bizonyult, és a József Attila utcai volt bölcsőde épületében is óvodai csoportok kerültek.

Városunkban az elmúlt években az óvodai ellátás mellett egyre inkább előtérbe került a három éven aluli gyermekek ellátásának igénye. Polgárdi Város Önkormányzata elkötelezett a városban élő gyermekek iránt, így fontos feladatának tartja a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, segítve ezzel a településen lakó szülők munkavállalását is. Eddig családi bölcsőde működött a városban, melynek befogadóképessége kevésnek bizonyult. Az egyre bővülő gyermeklétszám egyértelműen jelezte, hogy az óvoda és bölcsőde fejlesztésére mielőbb szükség van, ezért Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 2018. október 25. napján tartott ülésén a TOP-1.4.1-15 kódszámú, „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” elnevezésű pályázat benyújtásáról döntött. A pályázat sikeres lett.

Az intézmény 2023. szeptember 1-én nyitotta meg kapuit. Polgárdi egyik legnagyobb intézményében, az új óvoda-bölcsőde komplexumban helyezkedik el.

Az intézményről elmondható, hogy egy fejlődő településrészben lett kialakítva összesen 2 emeleten, 2178 négyzetméter alapterületű, 200 fős, 8 csoportszobás óvodaként és a lapostetős épületben - 1 gondozási egységben - 2 csoportszobás bölcsődeként, mely 24 fős lehet, valamint az előírásoknak megfelelő funkcionális helyiségekkel együtt, mint tornaszoba, étkező, közösségi tér, orvosi és gyógypedagógia szoba, sószoba. Az új óvoda-bölcsőde épülete teljeskörűen akadálymentesített, s a beruházással nem csökkent a zöldterületek nagysága. Az udvar fásítása a megkapott tervrajzok alapján kezdetét vette és ott a korosztályok számára a mindenkori biztonsági feltételeknek megfelelő játékok kerültek kialakításra.

Vegyes életkorú csoportjaink mellett - a partneri igényeket figyelembe véve - azonos életkorú csoportokat is kialakítottunk. Az előbbiben az esélyegyenlőség biztosítását szem előtt tartva testvérek, barátok, rokonok egy csoportba járhatnak, ezzel is megkönnyítjük a gyermekek óvodai beilleszkedését.

Célunk, hogy alkotó, családi légkörben segítsük a gyermekek önkibontakozását, személyiségfejlődését, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva optimálisan fejlődjön, és alkalmassá váljon arra, hogy iskolai tanulmányait megkezdhesse.

Intézményünk vezetősége, minden dolgozója elkötelezett a minőségi munka, a folyamatos intézményi fejlesztés, a partnerközpontú működés iránt.

Nyitottak vagyunk a társadalmi változások követésére, a partnerekkel való folyamatos kapcsolattartásra, információcserére.

Feladatunk olyan értékek közvetítése és megerősítése, amelyek pozitív hatást gyakorolnak:

- a gyerekek személyiségére,
- a testi fejlődésükre,
- a családra,

- a szűkebb és tágabb társadalmi környezetre.

3. Gyermekkép, óvodakép

3.1. Gyermekképünk

Minden gyermek individuum: mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre, akihez az életkori sajátosságok, az egyéni szükségletek és különbségek ismeretében közelítünk.

Szeretetteljes, családi légkörben a **személyiség sokoldalú fejlesztése** révén alapozzuk meg:

- a személyiség autonómiáját,
- pozitív énképét, - önérvényesítő képességét,
- a saját szükségletek kifejezésének képességét,
- az érzelmi gazdagságot,
- a kulturált magatartást,
- a másság elfogadását,
- a társakkal való együttműködést,
- kreativitás képességét /döntés-választás/
- a művészetek, a közvetlen társadalmi és környezeti jelenségek iránti érzékenységet,
- Az esélyegyenlőség, az egyenlő hozzáférés lehetőségét

3.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába lépésétől kezdve az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését és környezettudatos magatartásának kialakulását.

Ahhoz, hogy a családokkal együtt tudjunk nevelni, szükség van arra, hogy megismerjék nevelési céljainkat, alapelveinket, de nekünk is ismernünk kell a családok szokásrendszerét, hagyományait, és azt, hogy milyen értékeket közvetítenek a gyermekük felé.

Olyan intézményt működtetünk, amely magas színvonalú óvodai nevelés számára biztosít keretet, takarékosan működik, s ezt oly módon teszi, hogy partnereink számára elfogadható legyen.

3.3. Alapelveink

3.3.1. A gyermek központúság

Intézményünk tiszteletben tartja a szülők gyermekeik nevelése iránti felelősségét és jogait. Nagy hangsúlyt helyezünk a gyermekek jogainak teljes körű érvényesítésére és védelmére, az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód elve alapján.

Intézményünk a szülők megbízottjaként törekszik a szülők által is helyesnek ítélt normák közvetítésére és erősítésére. Figyelembe vesszük a szülők és gyerekek ez irányú jelzéseit.

3.3.2. A szabadság tiszteletben tartása

Az egyik ember szabadságának legfőbb korlátja a másik ember szabadsága, ezért intézményünkben azonos fontosságúnak tekintjük a szabadságot és a rendet, hogy valóságosan működjön a tolerancia, másság, a személyiség tisztelete.

Fontos szerepet kap az emberi méltóság, az egyéniség tiszteletben tartása, a kreativitás kibontakoztatása.

3.3.3. A felelősségtudat

Mindannyian felelősek vagyunk önmagunk-, egymás- és az intézmény egészének fejlődéséért, az intézmény értékeinek, jó hírnevének megőrzéséért, a vállalt, vagy ránk bízott feladatok felelősségteljes elvégzéséért.

A nevelőtestület tagjai személyes példamutatással, illetve különböző pedagógiai eszközökkel és módszerekkel segítik a gyerekek felelősség-tudatának kialakítását.

3.3.4. Az emberi értékek közvetítése, erősítése

Nagy hangsúlyt helyezünk az általános emberi, multikulturális, nemzeti, lakóhelyi értékek elfogadására és időszerű alkalmazására.

Kiemelt feladatunk önmagunk és a gyermekek tekintetében a közvetlen és tágabb környezetünk megismerése, megismertetése, megóvása és tisztelete.

3.3.5. Az óvodapedagógus a nevelés kulcsszereplője

Alapelvünk a szereteten, a kölcsönös bizalmon alapul, melyben a gyermek saját ütemében, támogató környezetben, optimális minőségi nevelés biztosításával fejlődik. Nem a gyermeket akarjuk megfeleltetni a program előírásainak, hanem a programot alakítjuk úgy, hogy a gyermekek érdekeit szolgálja. Ezzel tiszteletben tartjuk személyiségüket.

Ebben a pedagógus feladatai:

- kedvesek, odafordulók, segítőkészek vagyunk
- nem erőltetünk tevékenységet a gyermekekre
- szabadságot biztosítunk a tevékenységekben való részvételben
- belső vágyukat, késztetésüket figyelembe vesszük
- biztonságot nyújtó környezetet alakítunk
- "tanuláshoz" nyugodt kommunikációs teret biztosítunk
- gyermek-közeli eszközökkel katalizáljuk a gyermek érdeklődését
- türelmesek, kivárára képesek vagyunk
- hogy fokozatosak, következetesek vagyunk
- egyéni bánásmódot, differenciálást, párhuzamos foglalkoztatást biztosítunk
- viselkedésünkkel, tetteinkkel, kommunikációnkkal példát adunk
- felébresztjük a tudást, majd önállóságot, kreativitást biztosítunk
- szükségleteikre, igényeikre teljes odaadással figyelünk

Ebben a gyermek jogai:

- joga legyen a tévedéshez
- joga legyen a biztonsághoz, szabadsághoz
- megvédhesse az igazát
- joga legyen az elismeréshez, dicsérethez, értékeléshez
- kérdéseire választ kapjon
- tisztában legyen lehetőségeivel /szokásrendszerek/
- a tudást önállóan megszerezhesse
- a világot megértse
- szabadon alkothasson, öröme legyen az alkotásban
- sikerélményhez jusson
- véleményt nyilváníthasson, bírálhasson
- legyen szabad választási lehetősége
- joga legyen ahhoz, hogy szükségletei, igényei kielégüljenek
- sikerélményhez jusson
- hibázhasson
- próbálkozhasson, kísérletezhessen
- tudja erőfeszítéseinek eredményét
- kompetensen cselekedhessen
- kíváncsisága kielégüljön

- a szabad játékhoz való joga érvényesüljön

Hisszük, hogy az óvodáskor végére kellő önbizalommal, önfegyelmel és akarattal rendelkező, nyitott, őszinte és kíváncsi, jószívű és vidám gyermekek nevelődnek óvodánkban.

Hisszük, hogy csak az így nevelt gyermeknek lesz felnőttkorban önálló, saját véleménye a világról.

Hisszük, hogy mindenkor példaként járunk a gyermekek előtt, ezért viselkedésünkkel, tetteinkkel a követendőt közvetítjük.

3.3.6. A környezeti nevelés elvei

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.

1. A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.
2. A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
3. Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
4. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
5. A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
6. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás stb.)
7. Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
8. Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madarak-fák napja, a víz világnapja).
9. Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége

munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)

10. Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot. Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.

11. A gyerekek által használt eszközök vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.

12. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van.

13. Az udvari játékok többsége környezetbarát anyagból készült és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékának. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

14. Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. A termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.

15. A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.

3.3.7. Az egészségnevelés elvei

Óvodánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- 1) az egészséges táplálkozásra,
- 2) a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- 3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
- 4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- 5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- 6) a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésére nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával, szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb.). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánunk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só - és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, valamint figyelünk a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztásra.
- Ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából, fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese, a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire ügyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermek kiegészültszoyott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés feladatainak megvalósítása folyamatosan történik, melyek tervezése intézményi szinten az éves munkatervben, csoportszinten a csoportnaplóban jelenik meg (zöld falevéllal jelölve). Az eredmények nyomon követhető a beszámolóban.

3.3.8. Óvodánk céljai

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családokkal együttműködve a városunkban élő óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, önkibontakozásukat elősegítsük, különös tekintettel az életkori, egyéni sajátosságokra, a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátására.

A felelősség a családé, az óvoda csak kiegészíti a gyermek nevelését.

Fontosnak tartjuk a szabad játék elsődlegességét, kiemelt területnek tekintjük a játékot, amely sokféle ismeretszerzési lehetőséget biztosít a gyermekek számára.

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét

Hazájukat elhagyni kényszerülő (migráns) családok gyermekeinek az óvodai nevelésben biztosítjuk az önazonosságát megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. (anyanyelvük, kultúrájuk gyakorlása)

3.4. Ünnepeink, hagyományaink

- Születésnapok
- Mikulás
- Karácsonyvárás
- Farsang
- Március 15
- Húsvéti készülődés
- Anyák napi köszöntő
- Gyermeknap
- Az iskolába menő gyerekek búcsúzó ünnepe
- Idősek Napközi Otthonában és a Nyugdíjas Klubban anyák napi és karácsonyi köszöntő
- Közös kirándulások –szülők és gyerekek

- Jeles napok programjai- pl. Föld napja, Víz világnapja, Madarak-fák napja, Mihály-nap, Márton-nap

4. Az óvodai nevelés feladatai

A gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, az egészséges életvitel igényének kialakítása az egészséges testi fejlődés érdekében.

4.1. Az egészséges életmód kialakítása

Programunk fontosnak tartja az **egészséges testi és lelki fejlődést**, az egészség megóvását, védését, a szükségletek, a mozgásigény kielégítését- esetleg korrekcióját, az egészséges életmód szokásainak kialakítását.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Napirendünkben kiemelt helyen szerepel a szabad levegőn történő tevékenység. A gyermekek mindennapi mozgásigényét az udvaron mászóakkal, csúszdával, hintával, irányított mozgásos játékokkal / körjáték, labdajáték, fogócska, / biztosítjuk. A gyermekek egészségének megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek.

Az ebéd utáni csendes pihenő: csendes szóval, halk zenével segítjük elő a kisgyerekek pihenését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- önállóan mosakodnak, törülköznek; figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, körömkefét használnak
- Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják
- használják a wc-t, vigyáznak a mosdó rendjére

- fogat mosnak, fogápoló szereket tisztán, rendben tartják
- zsebkendőt használnak, helyesen fűjják az orrukat
- az önkiszolgálást teljes önállósággal látják el
- segédkeznek az ágyak berakásában, foglalkoztató átrendezésében
- étkezés közben kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket
- önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A tevékenység célja:

- Önmagát és társait elfogadni képes gyermek nevelése, aki társas helyzetekben együttműködik a csoport normái alapján
- Egészséges, kulturált személyiség fejlesztése érdekében olyan személyes motívumok kialakítása, amelyek segítségével képessé válnak a reális önértékelésre.
- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése.
- Különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Szülőföldhöz és a családhoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása és önazonosság megőrzése.
- Óvodánk a gyermekek nyitottságára épít. Hozzá segítjük őket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a családhoz való kötődés alapja.
- Esélyegyenlőség teremtés a migráns gyermekek számára.
- A nehezen szocializálható, SNI, HH, HHH, elhanyagolt helyzetű gyermekek befogadása a közösségbe egyenlő társként.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze. A kialakult kapcsolatok erősítése, a helyes közösségi magatartás.
- Megfelelő szokás, - és szabályrendszer kialakítása, amely megkönnyíti a beilleszkedést, biztosítja az önállóság lehetőségét.
- Az önkifejezés, kreativitás lehetőségének biztosítása.
- Különbözőségek elfogadása, tisztelete, erkölcsi, szociális érzékenységének fejlesztése.
- Tehetség csírás gyermekek kibontakozásának támogatása.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

Fontosnak tartjuk, **szocializáció** szempontjából, hogy a szokásokat, magatartásformákat elsajátítsák:

- hogyan lehet kompromisszumot kötni, konszenzusra jutni
- hogyan lehet társas kapcsolatokban kevés felnőtt-segítséggel megoldást keresni
- a kommunikálás és a társalgás technikáját
- hogyan lehet kooperatívan és konstruktívan együttműködni a társas kapcsolatokban

Már a beszoktatásnál a szülők betekinhetnek az óvoda belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük a gyermekek számára az új környezet elfogadását és megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal.

Apró ajándékokkal várják őket, óvodás jeleik szépek, esztétikusak, melyeket haza is vihetnek megmutatni.

A délutáni pihenés időszakában biztosítjuk, hogy a gyermekek az otthonról hozott saját tárggyal feküdhessenek. (plüss állat, kendő, stb.)

A csoport szobák kedves, derűs, nyugalmat árasztó, kuckósított berendezése hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek az egész nap folyamán jól érezzék magukat. Ha azonban elbűjni van kedvük a kuckóban, mert haragban vannak a világgal, azt is megtehessek!

A gyermek pozitív kapcsolatait csak úgy alakulnak ki, ha jól érzi magát a csoportban. Az óvoda minden dolgozója különös odafigyeléssel, szeretettel, türelemmel fordul a gyerekekhez. Óvodánkban a különbözőségek elfogadása, tisztelete természetes, belső késztetés minden dolgozó részéről, ezt közvetítjük a gyerekek felé is. Fontosnak tartjuk, hogy viselkedésünk mintaértékű legyen, mert megfigyeléssel, utánzással sajátít el minden viselkedésformát. Cselekedeteinknek, viselkedésünknek, kongruensnek, hitelesnek kell, hogy legyen, különben a gyermek megvonja a bizalmát tőlünk.

A közös együttlétek, a közös élményekre épülő kooperáció, születésnapok megünneplése, beteg, nem fertőző csoporttársuk meglátogatása, ünnepekre való közös készülés, ajándék készítése fejleszti akarataikat, önállóságukat, kitartásukat, feladat-és szabálytudatukat.

A differenciált bánásmód át kell, hogy hassa nevelésünket.

Eltérő fejlődésű, nehezebben szocializálható gyermekek, érzékszervi-, értelmi- vagy mozgássérült gyermekek neveléséhez speciális szakemberek segítségét biztosítjuk fenntartónk segítségével. (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor)

Az intézményben a közösségi nevelés tudatos tervezés alapján zajlik és a beszámolóknak nyomon követhető.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a közös tevékenységekben aktívan részt vesznek
- figyelmesen, türelmesen hallgatják meg az óvónő és társaik közlését
- örülnek a közösen elért sikereknek

- együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt
- képesek kívánságaikat, törekvéseiket módosítani, esetleg elhalasztani, ha erre - számukra belátható okból - szükség van
- önálló véleményalkotásra is vállalkoznak.

4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A gyermekek egyéni és közös tapasztalataikra, érdeklődésükre és kíváncsiságukra építve alapozzuk meg az **értelmi fejlődést**. Különböző élethelyzetekben, játék közben, próbálkozásokkal, felfedezésekkel, utánnézéssel sajátítsák el az ismereteket.

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és az alkotóképesség fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban

Az óvónő és a gyermek a játékát beszéddel kíséri. A szerepjáték, a bábozás, a dramatizálás sok-sok lehetőséget ad a gyakorlásra, az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok pedig az artikuláció, a szókinccs, a kifejezőképesség fejlesztésére.

A beszéd a legtökéletesebb mozgás. A beszédet nem örököljük, hanem szüleinktől, illetve gyermekkori környezetünktől tanuljuk. Úgy beszélünk, ahogyan velünk beszéltek az első négy-öt évben.

A beszéd többcsatornás kifejező rendszer. A személyiség legfontosabb megnyilatkozása. A beszéd egész életünkön keresztül változik, alakul. A kezdeti fegyelmetlenségek a tudat felügyelete alatt lassan-lassan irányított, taktikus beszéd megnyilatkozásokká szelídülnek. Megtanulják uralni a tempót, a hangot, és még a kiejtés lefolyását is.

A gyermek utánoz bennünket, ezért beszédünknek, kifejezéseinknek példaértékűnek kell lennie. Az egyre bővülő ismereteik során gazdagodik a gyermekek szókincse, fejlődik nyelvi kifejezőképessége. Fokozzák a beszédaktivitást a bővülő társas kapcsolatok és a változatos kommunikációs helyzetek. A közös beszélgetések, élmények elmesélése jó alkalom erre.

A hosszabb- rövidebb séták pedig lehetővé teszik, hogy a gyermekek valós élethelyzetekben alkalmazzák a helyes köszönést, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését.

Arra törekszünk, hogy a helyi nevelési program hatékony működtetése, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben, a gyermekek különböző fejlődési ütemének figyelembevételével történjen, és hogy az óvodát megőrizzük a felhőtlen gyermekkor színterének.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az értelmi fejlődés során a tevékenység, beszéd, gondolkodás egysége kell, hogy kibontakozzon, és erősödjön.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- Alakuljon ki a megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Tisztán ejtsenek minden beszédhangot.
- Alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete, és a hagyományok ápolásának igénye.
- Szeressék és védjék a környezetet, a természetet és az élőlényeket-környezettudatos viselkedés.

5. Az óvodai élet megszervezésének elvei

5.1. Személyi feltételek

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek:

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Intézményvezető	1 fő
Óvodapedagógus	óvodai csoportonként 2 óvodapedagógus
Dajka	óvodai csoportonként 1 fő
Pedagógiai asszisztens	3 óvodai csoportonként 1 fő
Óvodatitkár	intézményenként 1 fő, ahol a gyermekek létszáma eléri a 100 főt

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Nevelőtestületünk szakmailag felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelőkből áll. A vezetők felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.

A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.

Az óvónői párosokat úgy igyekszünk kialakítani, hogy érdeklődésüket, beállítottságukat, személyiségüket tekintve optimálisan kiegészítsék egymást, a gyermekek mindenekfelett álló érdekét, és a dolgozók jó munkahelyi közérzetét biztosítva.

Pedagógusaink rendszeresen részt vesznek szakmai fórumokon, továbbképzéseken, szakmai munkaközösségek munkájában, tudatosan készülve, hogy óvodánkban tovább vigyük a néptánc, néphagyományok szeretetét, őrzését. Intézményünkben színjátszó kör működik, melyben kedves, életszerű mesejátékokat adnak elő a felnőttek saját készítésű jelmezekkel és díszletekkel. A szakmai munkaközösségek munkáját az egész nevelőtestület segíti.

Az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka együttműködése

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a pedagógiai asszisztens és a dajka munkája is hozzátartozik. Célunk az óvónői és a NOKS munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk a segítségükre, egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A pedagógiai asszisztens és a dajka kompetens szerepköri feladatai:

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, de ne csinálja meg helyettük.
- Válgék igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

Nyitottak vagyunk a város eseményeire, kulturális rendezvényeire, melyeket óvodás csoportjaink műsoraival színesítünk. Ápoljuk a kapcsolatot az Idősek Napközi Otthonával, Nyugdíjas Klubbal, megvalósítva az elvet, hogy az idős embereket segíteni, tisztelni kell. Az értelmiséget képviselve egyénenként szabadidős tevékenységgel rendszeresen játszóház-foglalkozásokon veszünk részt. Ezek a tevékenységek gazdagítják óvodánk erőforrásait, növelik dolgozóink pozitív elkötelezettségét és megítélését városunk irányában.

5.2. Nevelésünk kerete

5.2.1. Napirend

<p>Nyitástól – ebédig</p>	<p>Szabad játék</p> <p>Folyamatos reggeli (előtte és utána testápolási teendők)</p> <p>Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játéktevékenységek, melyek a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztik és növekvő időtartamúak (5-35 perc)</p> <ul style="list-style-type: none"> - beszélgetés - verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematika tartalmú tapasztalatszerzés <p>Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban</p> <p>Mindennapos szervezett mozgásos játék - benne lábtesttartást javító torna</p>
---------------------------	--

Ebéd (kb. 12-kor)	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebédttől – Uzsonnáig (kb.12:30-14:30)	Mese Pihenés, folyamatos felkelés
Uzsonna (kb.14:30-tól)	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:00-tól)	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban Választható párhuzamos tehetséggondozó gazd tevékenységek

5.2.2. Heti rend

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel
1 nap „kiemelt mozgásos” nap

A heti rend elsősorban az óvodapedagógus munkáját segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

A heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplex módon jelennek meg a tevékenységi formák.

Naponta lehetőség van éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a gyermek igénye szerint. Minden gyermek számára adott a lehetőség, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a hét folyamán.

A gyermekeknek naponta szükségük van szervezett játékos mozgásra, ezért a mindennapi testnevelés mellett heti egy alkalommal szervezünk minden csoportnak nagytestnevelést a csoportszobában vagy a szabadban

5.3. Óvodánk kapcsolatai

5.3.1. Óvoda-család

Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül. Ezért óvodánkban mindent megteszünk azért, hogy a szülőkkel együtt neveljük és fejlesszük a gyermekeket. A felelősség a szülőé.

A szülők mindenben bizalommal fordulhatnak hozzánk, megismerhetik nevelési céljainkat, elveinket, feladatainkat. Tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, szeretjük gyermekeiket. Figyelembe vesszük egyéni igényeiket (délutános műszak, utazás stb.)

Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, pedagógiai, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk. Így érezhetjük a szülők felénk áradó bizalmát, kivívjuk tiszteletüket.

A kapcsolattartás formái:

- Beíratás: az első személyes találkozás. Legtöbbször a kisgyermekkel együtt jön a szülő. Lehetősége van, hogy tájékozódjon az óvodáról
- Befogadás: a szülő egy héten keresztül gyermekével együtt látogathatja az óvodát, mielőtt megkezdene a rendszeres óvodai életet
- Családlátogatás: Az óvodába kerülés előtt, illetve az óvodai nevelési év során a szülővel egyeztetett időpontban.
- Szülői értekezletek: új szülők első szülői értekezlete, év eleji- év végi, vagy szükség szerint. Az óvodai nevelés, fejlesztés feladatainak, a csoport életének megismerése. Egészségügyi, pedagógiai előadások megszervezése.
- Egyéni beszélgetések, fogadóórák: minden hónap első hétfője-/előzetes egyeztetés alapján/, félévi értékelés – január végén
- Nyitott óvoda: előzetes megbeszélés alapján a szülő bármikor bemehet a csoportba, és megismerheti gyermeke óvodai életét.
- Napi találkozások: óvodába érkezéskor és távozáskor.
- Nyílt napok: óvodával való ismerkedés, anyák köszöntése, farsang, évváró ünnepség.
- Közös kirándulások
- Munkadélutánok: barkácsolás, karácsonyi előkészületek.
- Kulturális rendezvények, közös programok, gyermekműsorok: Gyermeknap, játszóház, játékonysági bál, Mihály-napi vásár, Jeles napok rendezvényei, óvónők színházi előadásai (mesetarisznya).

Hogyan valósul meg a szülőkkel való együttműködés, a nyitottság?

- bevonjuk a szülőket az óvodai életbe (kirándulások, közös kulturális programok)
- szakmai támogatást adunk a családi neveléshez (pszichológusok, orvosok, védőnők előadásai)
- bevonjuk a családokat a település gyermekéletehez kötődő hagyományainak ápolásába / Jeles napok, Mihály- nap, városi gyermeknap/
- közvetítünk a gyermek és a szociális ellátó intézmények között
- családokat érintő szociális háló kiépítése civil szervezetekkel
- közös élmények, közös tapasztalatok-erősödő kapcsolatok

5.3.2. Óvoda – iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje nevelési és fejlesztési céljainkat. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres kapcsolattartásra törekszünk. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- Kapcsolat az iskola vezetésével. Nagyjából az igazgatóhelyetttel van kapcsolat, akivel a leendő iskolás gyermekek létszámával kapcsolatban egyeztetünk, vagy meghívjuk egy-egy szakmai előadásra. Az óvodavezető rendszeres meghívott vendége az iskolai rendezvényeknek.
- Kapcsolat a tanítókkal, nevelőkkel, akik a nevelési év során meglátogatják a csoportokat, köztük az iskolába menő gyerekeket. Mi is meghívjuk őket néhány rendezvényünkre. A nagyok májusban a csoportvezető óvó nénikkel látogatást tesznek a már első osztályos társaiknál. Betekinthetnek az első osztályos gyerekek életébe, átélhetik az „első napos iskolás” érzését.

5.3.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Önkormányzat:

- Kapcsolatunk jó és együttműködő.
- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések.
- Óvodavezető beszámolója

Művelődési Ház, Könyvtár:

- Folyamatos és hagyományörző kapcsolatra törekszünk.
- Könyvtárlátogatások a nagyokkal, gyermekfoglalkozások-játszóház.

Egészségügyi szervek:

- Védőnői hálózat rendszeresen látogatja az óvodát, ellenőrzik a gyermekek tisztaságát
- Gyermekorvos - szűrővizsgálatokat végez
- Üzemorvossal: - dolgozók egészségügyi vizsgálata évenként

Gyermekjóléti Szolgálat:

- Az óvoda gyermekvédelmi felelőse havonta egyszer megbeszélésen vesz részt a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, védőnővel, gyámügyi előadóval együtt.
- Kölcsönös tájékoztatás
- Közös családlátogatások probléma esetén

Szakmai szervezetek:

- Székesfehérvár Városkörnyéki Óvodavezetők Egyesületének vagyunk tagjai
- Járási Szakértői Bizottság
- Vármegyei Szakértői Bizottság
- Zöld Bázisóvodákkal való kapcsolattartás rendezvényeik látogatása, eszmecsere, tudásmegosztás.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat, érdeklődésünk, szükségletünk, erőforrásaink fejlesztésének szolgálatára.

Város környéki óvodákkal közös továbbképzések, megbeszélések, előadások.

A Nevelési Tanácsadó szakembereivel folyamatos szakmai kapcsolatban állunk.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

„...és a játék út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez, amelyben élni fognak, amelyet megváltoztatni hivatottak.” / M. Gorkij /

6.1. A játék

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását.

Az önkéntes játék célja a gyermekek önmagukkal és környezetükkel való megismerkedésének, szabad képzettársításának elősegítése.

A gyermekek veleszületett kíváncsiságának, kereső-kutató aktivitásának kielégítése, hogy közben egyre magasabb szinten próbálják ki hatékonyságukat, türelmüket, társaikhoz és a szabályokhoz igazodó viselkedésüket, kitartásukat az akadályok leküzdésében.

Célunk, hogy a játék minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon.

Feladataink:

- A játék feltételeinek biztosítása / hely, idő, játékeszközök /.
- Az óvónő tudatos jelenléte a játéktevékenységek során
- Az óvodában megjelenő játékfajták, ezek tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékban

A szabad játék sajátosságai:

- Örömforrás- örömet vált ki valamilyen váagnak a játékban megjelenített beteljesülése / kellemes élmények, kellemetlen érzésektől való megszabadulás/
- Önkéntes, szabadon választott tevékenység- belső szükségletből fakad
- A játék komolysága- a játék helyzetekbe annyira beleéli magát a gyermek, hogy szinte azonosul a játékbéli szerepével.
- Játéktudat- a játékban együtt jelenik meg a valóság és a gyermek által megalkotott világ, a kettőt mégis különválasztja. A játék befejezése után eredeti nevükön nevezi a tárgyakat.

A játék feltételeinek biztosítása

Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. Folyamatos napirendben a gyermekek egész nap játszhatnak, önállóan dönthetnek, mennyi ideig vesznek részt egy-egy óvónő által tudatosan irányított tevékenységben.

Figyelünk a több napon át tartó játékokra, biztosítjuk annak feltételeit. Ha egy játéktevékenység során a gyerekek konstruktívan építkeznek, de a játékot abba kell hagyni, mert ebédelünk, vagy az udvarra megyünk, lehetőség van a terep, az építmény megőrzésére, és holnap ugyanott lehet folytatni továbbfejlesztve, új szempontokkal, eszközökkel kiegészítve.

A folyamatos reggelizés is a játék tiszteletét hirdeti, eldöntheti a gyermek, hogy mikor hagyja abba, vagy szakítja meg a játéktevékenységet.

Az óvodai élet kint és bent zajlik. Amikor csak lehetőség nyílik rá, kinn tartózkodunk az udvaron, mert ott nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz. Fontos, hogy az udvaron biztosítsuk a sokrétű tevékenységhez a helyet és az eszközöket.

A készen vett játékeszközökön kívül felhasználjuk az évszakok által kínált és összegyűjtött kincseket, és lehetőségeket. Pld. kövek, termések, száraz virágok, csigák, vagy a hó, a jég, a víz stb.

Az egyes játékfajtához az óvónő segít rendezkedni, a gyermekkel együtt megtalálni a legalkalmasabb szervezeti formát. Kuckósítással, az elérhető magasságban levő eszközökkel a csoportszoba egésze a játék színterévé válik.

Az „átváltozásokhoz” jellegzetes ruhadarabokból és jelmezekből válogathatnak a gyerekek. Különböző típusú bábokat, az óvó nénik által, illetve a gyermekekkel együtt készített eszközöket is használhatnak a játékokhoz.

A óvodapedagógus szerepe a játéktevékenységek során:

- Biztonságot nyújtó közelségben legyen, de
- Hagyja, hogy a gyerekek egymás közt oldják meg a konfliktusokat, csak szükség esetén avatkozzon be.
- Csak a megrekedt játéktevékenységet segítse továbblendíteni, ötleteivel, egy-egy játékeszköz felkínálásával.
- Kuckósítással segítse az elmélyült, zavartalan játékot.
- Indirekt irányítás felelőssége, támogató, serkentő, ösztönző magatartás.
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása.

Az óvodában megjelenő játékfajták, ezek tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

A kötetlen, szabad játékban a különböző játékfajták egyszerre vannak jelen. A gyermekek fejlettségüknek, kedvüknek megfelelően választhatnak, vagy kombinálhatják azokat. A játékmódok változása jellemző az egyes életkorokra.

A **gyakorló szabad játék** során lehetőséget kapnak, hogy önállóan próbálkozzanak a játékok rendezgetésével, alkalmuk legyen újabb és újabb ötletek kipróbálására. Eközben fejlődnek érzékszerveik, mozgásuk összerendezetté válik.

Az **építés, szabad konstruálás** közben átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk, megfigyelőképességük, gondolkodásuk, a szem-kéz koordinációjuk.

A **szerepjátékok** az óvodáskor igazi játékaik, nagy jelentőségük van a gyermekek személyiségfejlődésében. Elmélyült játékaik során „kijátsszák magukból a felszínre került pozitív és negatív élményeket, élethelyzeteket alkotnak újra a családi életükből, környezetükből.

Nagyfokú empátiás képességgel, tapintattal kell rendelkeznie az óvónőnek, hogy megítélje, kell más mederbe terelni a játék történéseit, vagy egyáltalán be kell-e avatkoznia.

Az óvónő által szervezett **barkácsoláshoz** különböző anyagok állnak rendelkezésükre, pld. textil, bőr, fonal stb./ A gyermekek maguk is készíthetnek a játékhoz szükséges eszközöket.

Az óvónő által szervezett **dramatizálás** többször ismétlődő meseélményből alakulhat ki. A mindig elérhető eszközökkel az élményt nyújtó irodalmi alkotások előadására is van lehetőségük.

A **bábozás** először az óvónő játékában jelenik meg. A bábnak fontos személyiségfejlesztő és közvetítő szerepe van. A gyermek azonosul a bábbal, és rajta keresztül, általa kommunikál környezetével. A bábót életre kelti, és vele mondatja el, amit egyébként nem tud, vagy nem akar. A befogadás eszköze lehet.

A **szabályjátékok** már bonyolultabb összefüggéseket feltételeznek, logikai gondolkodást kívánnak, ezért fontos, hogy olyan játékokkal ismertessük meg a gyermekeket, amelyek a fejlettségi szintjüknek megfelelőek, szabályai könnyen érthetőek és teljesíthetőek.

A szabályjátékok a mozgásigényüket elégítik ki, és az értelmi képességeiket, önfegyelmüket fejlesztik.

A **fejlesztőjátékban** a gyermek fejlesztő szándékunk miatt vesz részt.

Az óvónő által szervezett, mindig kompetensen cselekvéshez kötött játék, és a gyermek motiváltan vesz részt benne.

A játék és a tanulás-ismeretszerzés-, mint legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz szorosan összekapcsolódik az óvodás gyermek mindennapi életében, mert benne minden ismeret, jártasság, készség megjelenik. Játék közben a gyermek probléma elé kerül, feladatokat kap és old meg. Kialakul és fejlődik önállósága, feladattudata, kezdeményező, alkotó és szervező képessége.

A gyermek napjának nagy részét az általuk spontán kezdeményezett játékok töltik ki.

Az óvodapedagógusok által tudatosan és tervszerűen, mindig kompetensen cselekvéshez kötött, kezdeményezett és irányított egyéni és mikro csoportos fejlesztő tevékenységek a játékba integrálódnak, melyben a gyermek motiváltan vesz részt.

6.2. Verselés, mesélés, báb, dramatikus játék.

A tevékenység célja:

- Az irodalom megszerettetése, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.
- A személyiségjegyek sokoldalú fejlesztése a mesék, versek, rigmusok képi erejével, hangulatával, ritmusával.
- A társas élmények jelentsenek örömforrást, tudjanak csendben mesét hallgatni.
- Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása

Feladataink:

- Az irodalmi anyag kiválasztása.
- A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása: képeskönyveket, bábokat újjábókat a mesesarokban, a gyermekek számára elérhető helyen tartjuk, ezzel segítve a gyermek kifejezőmódjának és belső képi világának kialakulását.
- A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- Könyvtárlátogatás.

Az irodalmi anyag kiválasztása az életkori sajátosságokhoz igazodik. Előnyben részesítjük a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit. Válogatunk a klasszikus és kortárs irodalmi művekből.

A népmesék közlésvágyból születtek, elbeszélő alaphangjukat átszövik a lírai és drámai elemek. A mesei történetek kiindulópontja mindig valami megrázó érzelm: szeretet, harag, félelem, öröm, szomorúság. Táplálója: az érzelmektől átfűtött képzelet, és az akadályt nem ismerő akarat. Ezért illik az óvodások életkorához.

Elsődleges forrásaink a magyar népmese és mondóka gyűjtemények. Ezek a művek a pedagógiai felhasználhatóságon túl is egyértelműen megőrizni való értékek, hisz ebben él, és ezen keresztül adható át az anyanyelv.

Az óvodapedagógusnak sokkal több anyagot kell ismerni, mint amit felhasznál.

Fontos feladatunk, hogy átadjuk a nagy mese és őszinte szép vers élményét.

A könyvnélküli szövegismeret az óvodai mese, vers elengedhetetlen feltétele.

A képeskönyv nézegetés a játék egyik fajtája. A kép a gyermekkönyvek éppen olyan lényeges alkotóeleme, mint a szöveg, mert az óvodáskorú gyermek képigénye igen nagy. A mondókák, játszóversek megtanulása természetes cél a kicsik számára, a játékhoz kellene. A lovagoltatók, simogatók, ringatók a meghitt együttlétek alatt szoros érzelmi kötődést alakítanak ki a gyermek és a felnőtt között. A népköltészet verses anyaga mellett a nagy magyar költők versei, strófái is helyet kapnak válogatásunkban.

A mese, a vers éppúgy, mint a játék, örömforrás. Mindkettőből hiányzik a közvetlen oktató szándék. Vers és mese azonban csak akkor éri el célját, csak akkor fogadja be a gyermek, ha

- Ha hangulatos, meghitt körülményeket biztosítunk
- Ha mély átéléssel, mimikával adjuk elő
- Ha szemkontaktust alakítunk ki a gyermekekkel
- Ha kútfőből mesélünk
- Ha az élményt az óvodapedagógus arcáról és szeméből kapja

A verselés játéktevékenységhez kötődő, az együttlétek hangulatát fokozó játék. Sok esetben pedig jó hangulatú, ritmikus, mozgásos játék.

A **bábozás** élményét az óvónői bábjátékon keresztül éreztetjük meg a gyermekekkel.

A bábjáték az óvodás gyermek életkori sajátosságainak megfelelő játékok egyike. Átélni izgalmas kalandokat, viselkedésformákat következmények nélkül, bátran kivetítheti be nem vallott vágyait, szorongásait, kielégítheti szereplési hajlamait.

A **dramatizálás** a mesei beleélés fokozására, a meseélmény kivetítésére alkalmas ismétlési mód, saját vers és mesealkotás lehetősége (kreativitás). Néhány jelképes kellékkel motiváljuk a gyermekeket a mesék dramatizálására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékkezdeményezésében.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek kialakításában.
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek.
- Figyelmesen végighallgatják a mesét, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek.
- Vigyáznak a könyvekre.

6.3. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

A tevékenység célja:

- Az éneklés, az énekes játékok megszerettetése a gyermekekkel.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése
- Minél több zenei élményhez juttatni a gyermekeket zenei anyanyelvünk megalapozása érdekében.
- a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése.

Feladataink:

- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkornak és a csoport képességszintjének figyelembevételével.

- Nyelvi képességek fejlesztése mondókák, gyermekdalok, és zenei képességfejlesztő játékok által.
- Hangszerkészlet folyamatos bővítése
- Igényes kortárs (magyar és külföldi) szerzők műveinek válogatása
- Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő, és felhasználható.
- Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés. Napközben bármikor adódhat lehetőség, éneklésre, mondókázásra, körjátékok játszására.

Zenehallgatáshoz értékes műveket válogatunk, elsősorban népdalainkból, de felhasználjuk más népek dalait, valamint altatókat, klasszikus műzenét is.

A feladatok sikeres megvalósítása elősegíti a zenei anyanyelv megalapozását, a gyermekek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldását, önként vállalt figyelmük, közösségi érzésük és magatartásuk kedvező alakulását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek megtanulják a **halk-hangos** különbségét más fogalompárokkal összekötve.
- Jellegzetes kezdő vagy sajátos belső, illetve záró motívumokról is felismerik a dalokat. A **dallambújtatást** (hallható jelre előbb rövid, majd hosszabb motívum szakasszal alkalmazzuk).
- Megfigyelik és megkülönböztetik a finomabb **hangszíneket**.
- Az **egyenletes lüktetést** és a **dallamritmust** megkülönböztetik, és össze is kapcsolják (negyed szünet).
- Felismerik a különböző tempókat, ezeket kifejezik énekkel, mozgással (normál és annál **gyorsabb és lassabb** tempó).
- Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják (dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás, lépések változatos irányával)
- Az ütőhangszereket önállóan, változatosan használják az éneklés kísérésére is.
- Dallamokat, játékokat, játékos mozdulatokat találnak ki versekhez, mondókákhoz, bábozáshoz.
- Csengőkészlettel 3-4 hangterjedelmű dalok előadása kooperatívan.
- A zenei neveléssel megvalósítható képességfejlesztés mellett a legfontosabb, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, lehetőleg tisztán énekeljenek.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-, forma-, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása, a szabad alkotás örömeinek megtapasztalása.
- Megismertetni őket a nép- és képzőművészeti alkotásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.
- A népi kultúra, más népek ábrázolási technikáinak megismertetése /multikultúra/

Feladataink:

- A zavartalan és sokrétű tevékenység külső feltételeinek biztosítása.
- Az egyéni és kooperatív alkotótevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése.
- Megismertetni a gyermeket az eszközök használatával, különféle anyagokkal, technikákkal

A csoport szobában a gyermekek a nap folyamán bármikor alkotó tevékenységet folytathatnak. Megszokott, elérhető helyen rendelkezésükre állnak különféle anyagok, eszközök, amelyekkel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak.

Lehetőség van gyurmázásra, rajzolásra, festésre, vágásra, ragasztásra. A gyermekeket megismertetjük egyéb vizuális technikákkal /agyagozás, gyöngyözés, szövés, origami/, a népi kultúra elemeivel, iparművészeti technikákkal, képzőművészeti, magyar és más népek alkotásaival.

A tevékenység megszervezéséhez kitűnő élményszerző lehetőséget adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei.

Kitűnően használhatók tevékenységekhez az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat.

Feladatunk az esztétikum iránti érzékenység és érzékelő képesség kialakítása, a kooperatív munka, az együttes gyönyörködés saját alkotásokban, népművészeti szépségekben. Fontos az alkotásvágy, a környezet iránti esztétikai érzékenység kialakítása munka közben és utána.

A csoportok ellátogatnak a városunkban megrendezett képzőművészeti kiállításokra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Színhasználatukban érvényesítik a kedvelt színeiket.

- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni legfontosabb megkülönböztető jeleket, jellemző formákat (pl: fiú, lány, nyuszi, tulipán)
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl: haj, ruha); próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat (pl: papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés).

6.5. Mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja:

- A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése
- A mozgásszint, a gyermek testi képességeinek játékos formában történő fejlesztése, mozgásos tapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Az alkalmazkodó képesség, fizikai állóképesség fejlesztése

Feladataink:

- A mozgástér, eszköztár biztosítása a mozgásszükséglet kielégítéséhez.
- A tartásgyengeségek megelőzése, prevenció.
- A gyermek életkorának megfelelő mozgásos játékok, tevékenységek összeállítás.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- Heti egyszeri irányított mozgás.
- Mindennapos mozgás (zenés gimnasztika, futás, kocogás, ugróiskola).

A gyermekek számára a mozgás életszükséglet. Olyan környezetben, ahol a gyermek sok mozgásingernek van kitéve, mászásra, csúszásra, egyensúlyozásra, és ugrásra van lehetősége, ott a célszerű mozgást igen gyorsan elsajátítja.

Ha céltudatos gyakorlással elősegítjük a természetes mozgásukat, cselekvési ösztöneiket elégítjük és irányítjuk, akkor fokozzuk fejlődésüket, és tökéletesítjük mozgásukat.

A tervszerű gyakorlatokkal elsősorban gyermekeink egészségét fokozzuk. Kedvezően hat a testgyakorlás az általános közérzetre, a test növekedésére, az egész izomzat fejlődésére, a légzésre, a vérkeringésre, az anyagcserére, az étvágyra és az alvásra.

Mozgásfejlesztő eszközökkel a tornateremben biztosítjuk a gyerekek számára a mozgás lehetőségét, és keressük az alkalmat, hogy minél több időt tölthessünk a szabadban.

Udvarunkon csúszda, mászóakák, lengőhinták, pedál nélküli kerékpár stb. biztosítja, hogy a gyermekek ügyességüket, bátorságukat kipróbálhassák. Ha csak tehetjük kézi szereket /karika, labda, ugrókötel/ viszünk a szabadba. Különösen fontosnak tartjuk, hogy sétával egybekötve a füves ligeteket, játszótereket is felkeressük, ahol sorsversenyeket, labdajátékokat, „kifulladásat” is játszhatunk / foci, kidobós játék, labdafogó/.

A játék, a játékoság alapvető fontosságú eszköze a gyakorlatoknak, melyek főleg az utánzásra épülnek / cicahát, medvejárás, sánta róka/. A gyakorlatok összeállításánál mindig figyelembe vesszük a gyermekcsoport életkorát, a csoport általános fejlettségét, a fejlődés ütemét.

Különösen fontos, hogy a gyermekek egyéni képességeik alapján gyakorolhassák a feladatokat.

A mozgást, mint élettani sajátosságot a nap folyamán bármikor, bárhol kihasználjuk.

Irányított mozgásos játékokat heti egy alkalommal szervezünk, mindennapos tornát zenés gimnasztikával, futással, kocogással egészítjük ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.

6.6. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

- A gyermekek ismerjék meg a közvetlen és tágabb környezetüket.
- Szerezzenek minél több tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetéről, életkoruknak megfelelő szinten.
- A környezet megismerése közben találkozzanak mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggésekkel játékos formában.

Feladataink:

- Az éves tevékenységek megvalósítása a négy évszakra bontva.
- Az óvodáskorban tervezhető tartalmak biztosítása.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.
- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

- Lakókörnyezetükhöz való pozitív érzelmi viszony megalapozása /szülőföld, haza szeretete, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének erősítése/.
- A közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során a gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok- okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.
- Közlekedésre nevelés

A környezettel való ismerkedéshez olyan témaköröket, témákat választunk, melyek az óvodában és környékén feldolgozhatók, megmutathatók a gyermekeknek. Mozgásos játékokra, cselekvésre, kísérletekre, megfigyelésekre, érzékszervi megtapasztalásra épülnek.

A kísérletek során, pl. csíráztatás, hajtatus, magvak vetése, megfigyeljük, hogy mi szükséges a növények fejlődéséhez, és hogyan fejlődnek ki.

Falusias környezetünkből adódóan lehetőség van arra, hogy háziállatokat természetes környezetükben ismerjék meg a gyerekek. A vadon élő állatokat, azok életmódját könyvből, természeti videofelvételekből és folyóiratokból tanulmányozzuk.

Séták során gyakoroljuk a gyalogos közlekedés szabályait, megismertetjük a közlekedési eszközöket. A nagyobbaknál már elérhető, hogy tájékozódjanak az óvoda környékén. Elérjük, hogy legyenek ismereteik a szárazföldi, vízi és légi közlekedésről.

Az otthonról hozott fényképeket megnézegetjük, a gyermekeket megismertetjük a család fogalmával, mesélnek a családtagokról, mi a foglalkozásuk, ki mit csinál otthon.

Ezek a közös beszélgetések alkalmat adnak élményeik felidézésére, és egymás családtagjainak megismerésére. A jó kapcsolatot tükrözi, hogy a szülők meghívják a csoportot szülőszüretre, diószüretre, vagy az állatok életének megfigyelésére, esetleg a szülők munkahelyére.

Ellátogatunk a vasútállomásra, üzletkebe, postára: megfigyelhetik az emberek egymásközi kommunikációját, gyakorolhatják az illemszabályokat.

A környezet megismerése közben **matematikai** tapasztalatok birtokába is jutnak a gyermekek. A fogalmakkal játékosan, természetes módon ismerkednek meg. A kifejezések fokozatosan épülnek a beszédükbe. Matematikai ismereteiket egyéni képességeiknek megfelelően fejlesztjük.

A napi játéktevékenység folyamán létrejövő problémahelyzetek a gyermekeket logikus gondolkodásra készítik, s általa a problémafelismerő és megoldó készségük is fejlődik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.
- Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség) rendeltetését.
- Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.

- Különbségeket tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Ismerik a napszakokat: a reggelt, az estét.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek.
- Ismerik a „növény” szót, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, tudják melyik hol közlekedik.
- A gyermekek tapasztalatokat szereznek a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól (kisebb- nagyobb, alacsonyabb- magasabb, hosszabb- rövidebb, könnyű- nehéz stb.).
- Tapasztalatot szereznek téri viszonyokról, irányokról, mennyiségekről
- Kialakul testsémájuk, tudatosul a jobb-bal fogalma, az előtt, között, mögött, mellett értelme.
- Megismerkednek tér-síkmértani formákkal és tulajdonságaival.

6.7. Munka jellegű tevékenységek.

A személyiségfejlődés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A tevékenység célja:

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Feladataink:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka az óvoda gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység.

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyeg átrendezésében való segítségnyújtás, ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után, rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele, rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák felfüggesztése.
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek gereblyézése, összehordása, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyomtatás, összeszedésében való segítség.

Közös vonásként azt emeljük ki, hogy mindez tényleges munkavégzést, tevékenykedést jelentsen az óvodában. Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakos, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, és testi épségüket nem veszélyezteti. Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk mintaértékű legyen a gyermekek számára.

Jól fejleszti a gyermekek közösségi kapcsolatát az elvállalt naposi munka.

A gyermekek ültethetnek virágot, csíráztathatnak magvakat, gondozzák azokat.

A kirándulások során gyűjtött terméseket felhasználhatjuk a barkácsoláshoz, apró ajándékokat készíthetnek társaiknak, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.

Közösen készítünk zöldségekből, gyümölcsökből salátákat.

A munkafajtákhoz tartozik az óvoda környezetének tisztántartása, a hulladékgyűjtés. Az óvoda udvarának tisztántartásába bevonjuk a gyerekeket is, hogy lássák munkájuk eredményét, így ők is vigyáznak arra.

Nem feledkezhetünk meg a madáretetőkről. Az etetők gazdagon tartása épüljön be mindennapjainkba, szokásrendszerünkbe. Sajnos kertünk nincs, vidéki óvoda lévén azonban gyakran látogatjuk meg előzetes megbeszélés alapján egy-egy gyermek otthonát, ahol a gazdaság teendőivel közvetlenül ismerkedhetünk. Szüreti munkákon a must készítését, az udvarok, ólak közelében a háziállatok viselkedését nézhetik meg.

6.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

- **Az óvodai tanulás elsődleges célja** az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A tanulás lehetséges formái az óvodában:
 - az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
 - a játékos, cselekvéses tanulás;
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
 - a gyakorlati problémamegoldás.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

7. A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

1. A gyermek **belső érése**, valamint a **családi nevelés** és az **óvodai nevelési** folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A Nkt. értelmében különösen az utolsó évben az iskolai nevelésre-oktatásra készít fel.

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. A szülő vagy a gyámhatóság kezdeményezésére a felmentést engedélyező szerv (Oktatási Hivatal) döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.”

A tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére az óvoda iskolakezdésre felkészítő foglalkozást szervez. A felkészítő foglalkozások tartalmát a DIFER mérés és a fejlődési naplóban rögzített fejlesztendő területek határozzák meg.

2. **Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:** testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

a) **A testileg egészségesen fejlődő gyermek** hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. Gyermekvédelem

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az **egyenlő bánásmód**, az **esélyegyenlőség** és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

8.1. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen:

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik az óvoda pedagógiai tevékenységéhez. Az intézményben olyan igazgatási és pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása vagy bármilyen más okból kitaszított helyzetbe kerüljön.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység magába foglalja a családdal, szülőkkel való kapcsolatteremtés rendszerét, hisz alapvető célkitűzés, hogy a gyermek családban nevelkedjen, szüleitől kapja meg a segítséget, hogy óvodába járjon, felkészülhessen az iskolába.

8.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Gyermkeink szociokulturális háttere kiegyensúlyozott és jó képet mutat. Munkánk tervezésénél azonban figyelembe kell vennünk az elfoglalt, időhiánnyal küszködő családok igényeit éppúgy, mint a szerényebb anyagi lehetőségekkel bíró, több gyereket nevelő, esetleg egyszülős, vagy nevelő szülők által nevelt családokét.

- **Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek nevelésében és fejlesztésében.** A hátrányos helyzet esetenként a **gyermek veszélyeztetettségét** is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

- **Feladatunk** az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - **kapcsolattartás.**

1. A hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje

- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma

a) Környezeti okok lehetnek

- Sokgyermekes család: 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése
- Szülők iskolázatlansága
- Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző családi háttér
- Negatív hatású baráti kör

b) Anyagi okok lehetnek

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

c) Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékosság

- mozgáskorlátozottság
 - érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
 - szervi rendellenesség
 - Tartós betegség
 - Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
 - Higiénés hiányosságok
- d) **A gyermek személyiségében rejlő okok**
- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Mozgáslehetőség biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség

- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, barkácsolás, kertgondozás stb.
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

9. Differenciálás, inklúzió, integráció,

9.1. A differenciálás

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy az érés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmoniót eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

9.2. Inkluzív pedagógia-integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése

elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

9.3. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás.

1. kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

aa) sajátos nevelési igényű gyermek (SNI),

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő

gyermek (BTM):

- **tanulási problémákkal küzdő** gyermekek:
tanulási nehézséggel küzdők (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)
- **magatartászavarok miatt problémás gyermekek**
 - **visszahúzódó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzódó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás stb.
 - **ellenséges** (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadást.

ac) Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **intellektuális tehetség** (a különböző tudományterületeken kimagasló: matematikai, fizikai, nyelvi stb.)
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)

- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése

- a) a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- b) a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
 - a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség
 - a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás)
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott

kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.

▪ Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

9.4. A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény a sajátos nevelési igényű - mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő – gyermekek, eredményes fejlesztésének biztosítására kiemelt figyelmet fordít.

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

9.4.1. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Nevelőmunkánk során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges. Ezen humán erőforrás biztosítása a fenntartóval való egyeztetés alapján történik.

9.4.2. A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.
- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd-fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei
 - képességei, kialakult készségei
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

- Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.
- A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára
- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása
 - az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása
 - az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés
 - a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
 - annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes
 - rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához
 - az óvodapedagógusok, valamint a pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Óvodánkban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

Pedagógiai programunk készítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit.

Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó pedagógusi szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára próbáljuk biztosítani mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező, szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában

- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában

Óvodánk igénybe veheti az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségével a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

9.5. A migrációs populáció integrációja

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk:

A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük a családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

10. Az intézmény mérési és értékelési rendszere

10.1. Nevelő tevékenység hatékonyságának mérése és értékelése.

A nevelőmunka intézményi szintű, vezetői értékelésének szempontjai:

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség- és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei
- Az óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.

A pedagógusok nevelő munkájának ellenőrzése folyamatosan történik az évente összeállított – és az intézményi éves munkaterv mellékletét képező – ellenőrzési terv alapján.

Az óvodában folyó értékelő tevékenység célja (az ellenőrzések, mérések során feltárt adatokra, tényekre támaszkodva) annak vizsgálata, hogy a nevelőmunka és annak eredményei mennyiben felelnek meg a megfogalmazott intézményi célkitűzéseknek. Az értékelés alapvető feladata, hogy megerősítse a nevelőtestület pedagógiai tevékenységének helyességét, vagy feltárja a hibákat, hiányosságokat, és így ösztönözze a pedagógusokat a hibák kijavítására, a nevelőtevékenységek fejlesztésére.

Az intézményi nevelőmunkát az intézmény vezetője minden tanév végén, a nevelőtestületi értekezleten átfogóan értékeli. Ebben az intézmény kulcsfontosságú nevelési céljainak, minőségcéljainak megvalósítását, a partneri elégedettség színvonalát, az intézményi pedagógiai munka eredményességét, hatékonyságát kell vizsgálni, az ellenőrzések, mérések és értékelések objektív eredményeinek felhasználásával.

A pedagógusok nevelő munkájának értékelését a foglalkozások tapasztalatai alapján, a külön megfogalmazott szempontok szerint az intézmény vezetője folyamatosan, szóban – az érintett nevelő kérésére azonban írásban is – kötelesek elvégezni.

10.2. Vezetők munkájának mérése és értékelése

A vezetői munka értékelésének alapja a megvalósított éves munkaterv átvizsgálása. Az átvizsgálás eredményét az intézmény vezetője ismerteti a nevelőtestülettel, a fenntartóval, melyben, ha szükséges, korrekciós javaslatokat is megfogalmaz.

A fenntartó a vezetői ciklushoz igazodva (vagy rendkívüli indokok alapján) a törvényben megfogalmazott feltételekkel független szakértő felkérésével végez vezetői értékelést.

10.3. Intézményi önértékelés

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről egységes fenntartótól független külső értékelési rendszer (pedagógiai-szakmai ellenőrzés - tanfelügyelet) működtetését írja elő. Egységes, mivel az értékelés alapját képező elvárások központilag kerültek meghatározásra - pedagógusra, intézményvezetőre és intézményre megfogalmazott általános elvárások, az értékelési eljárások, módszerek és eszközök is egységes standardot alkotnak.

Az átfogó önértékelés során, a pedagógus esetében a pedagóguskompetenciákra épülő nyolc területen, a vezető esetében az intézményvezetői kompetenciákra épülő öt területen meghatározott elvárások teljesülésének megállapítása történik meg. Az intézmény önértékelése hét területen meghatározott elvárások alapján, a pedagógusokra és a vezetőre vonatkozó eredmények figyelembe vételével történik.

Célja: a pedagógusra, vezetőre, valamint intézményre vonatkozó intézményi elvárások alapján meghatározza a kiemelkedő és fejlesztendő területeket. Ezek az eredmények alapját képezik a tanfelügyeleti ellenőrzéseknek és a minősítő vizsgáknak/eljárásoknak. Intézményi szintű tanfelügyeleti ellenőrzés eredményeinek visszacsatolása megtörténik és az intézményi fejlesztések egyik alapját képezi.

Az általános szempontrendszer alapján elkészítettük mindhárom területen a helyi elvárás listánkat.

Az önértékelés területei:

Pedagógus:

- Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
- A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
- Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Intézményvezető:

- A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása.

Intézmény:

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség- és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei
- Az óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.

10.4. A gyermekek mérése és értékelése

Mérés:

Az 5. életévüket betöltött és a kimenő gyermekek esetében **DIFER** mérést végzünk.

A nagyok eredményeit tekintve visszajelzést kapunk munkánk hatékonyságáról és ezen eredményeket továbbítjuk az iskola felé, segítve ezzel az ő munkájukat.

A középsősök eredményei irányt mutatnak a következő év fejlesztési terveihez, valamint összehasonlítási alapot adnak a jövő évi méréshez.

Intézményi szinten a vezető helyettes készíti el az összesítő eredményeket, mely részét képezi az intézményvezető éves beszámolójának.

Értékelés:

A pedagógiai folyamat értékelése a hatékonyság és a személyiségfejlesztés érdekében történik. Nevelésünk minden területére kiterjed. Pedagógusaink olyan értékelő módszereket alkalmaznak, melyek erősítik a gyermekek önbizalmát, fejlesztik önértékelési képességüket, motiválóak, megerősítést közvetítenek. Fontos, hogy az értékelés személyre szabott, igazságos, következetes legyen. Valamint a gyermekek számára világos, egyértelmű és tárgyyszerű legyen.

Az értékelés formái:

- Metakommunikációs eszközök és szóbeli elismerés alkalmazása:
elismerő mosoly, tekintet.
konkrét elismerő szavak a csoport előtt, dicséret, buzdítás
- Egyéb értékelési módok:
matrica, nyomda

11. A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok

A P.P. megvalósítása éves tervekre bontott (intézményi és csoportszint) melyekből év végén beszámoló készül. Az éves beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez. Az ott feltárt hiányosságok alapját képezik a következő évi terveknek.

1. A vezető éves **pedagógiai munkaterve**, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.

2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos **csoportnaplóban** történik. A P.P-ben megfogalmazott célok, feladatok figyelembe vételével tervezik meg a pedagógusok a hosszabb és rövidebb távú terveiket:

- Tervezés 1 évre: tevékenységek felsorolása témakörönként.
- Tervezés negyedévre: Témakörök kifejtése tematikus tervekben.
- Tervezés 5 napos ciklusokban: Témahetekben az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
- Tervezés 6 hónapra: nevelés, munka, közösségi élet tervezése/ ciklusonként értékelés.

3. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az **óvodás gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése**. A nyomon követésnek sokféle módja ismert, fejlődési naplónk a gyermekek széles körű megismerésén alapuló, kompetenciáik figyelembe vételét előtérbe helyező, szöveges és kódolós rendszer. Célja a gyermekek megfigyelése és a megismert képességekre alapozott fejlődés differenciált segítése.

Indokolt esetben kezdeményezzük a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Továbbá feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat, szükség esetén fejlesztési tervet készítünk.

Az értékelés eredményéről a szülők évente kétszer tájékoztatást kapnak.

A Fejlődés nyomon követése dokumentáció része a **Gyermeki portfólió**.

- Használatával nyomon követhető, sokoldalúan és az évek alatt folyamatosan dokumentálható a gyermek fejlődésének folyamata.

- A benne található produktumok sok szempontú értékelést tesznek lehetővé pedagógusaink számára.
- Minden érintett szereplő (pedagógus, szülő, gyermek) részére nyilvános (a gyermeki önértékelést fejlesztő szándékkal közösen választjuk ki a dossziéba kerülő "kincset")
- Jól segíti a fogadóórák keretében a szülők tényszerű, objektív tájékoztatását.

A gyermek minél alaposabb megismerése érdekében az óvodába lépés előtt családlátogatásokat szervezünk, melynek célja, hogy a gyermek szociális helyzetéről információkat gyűjtsünk. Ekkor kerülnek kitöltésre az anamnézis lapok.

12. Irodalomjegyzék

A program megvalósítását szolgáló – kötelező - szakirodalom jegyzéke

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982
Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosz Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004.

A program megvalósítását szolgáló – ajánlott - szakirodalom jegyzéke

Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszicho Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslélektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsne Szűcs Judit A gyermekközpontú viz nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondó	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Szigligeti A Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozgásfejlődés	Dialóg Campus 2002

Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánzó gyakorlatok Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani ajánlások óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondíciófejlesztés és mérés - Módszertani ajánlások óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elméleti alapjai	Az Egészségesebb Óvodák Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elrepül a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, károg a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a téli méhecske, döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára)	Flaccus 2011
Bihariné Dr. Kerek Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Lakó Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005
Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatói számára	ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Híradó Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozzunk az erdőben! Erdőpedagógia	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázné Székely Judit, Szatrné Gregorits Anna: Komplex preventív óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. Szivák Judit: Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényességi ideje: HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL.

A helyi óvodai program módosításának lehetséges indokai:

Az óvodába járó gyermekek szociokulturális környezete nagymértékben megváltozik.
A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
A mindenkori törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

A nevelőtestület 50 %+1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének

A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Polgárdi Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a Polgárdi Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának a módosítását elfogadta.

Kelt: Polgárdi, 2023. május

PH

A Polgárdi Eszterlánc Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programjának módosítását az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt: Polgárdi, 2023. május

PH

.....
intézményvezető